

Φ Ρ Ο Ν Τ Ι Σ Τ Η Ρ Ι Α
Ο Μ Ο Κ Ε Ν Τ Ρ Ο
Α. Φλωρόπουλου
για μαθητές με απαιτήσεις

<http://www.floropoulos.gr> - email: info@floropoulos.gr

• ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42
• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Λ. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Σάββατο, 11 Νοεμβρίου 2023

Κείμενο 1

Άνθρωπος και Περιβάλλον: Σχέση αλληλοσυμπλήρωσης και αλληλεξάρτησης.

Το κείμενο αποτελεί άρθρο του Νίκου Γιαννόπουλου που δημοσιεύτηκε στην ηλεκτρονική έκδοση της πελοποννησιακής εφημερίδας ΠΑΤΡΙΣ patrisnews.gr στις 07-07-2017 (διασκευή).

Η σημασία του φυσικού περιβάλλοντος για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική εξέλιξη του ανθρώπου υπήρξε τεράστια κατά το παρελθόν και μέχρι και σήμερα είναι κεφαλαιώδους σημασίας. Το ορεινό ή το πεδινό του εδάφους, η ύπαρξη άφθονων νερών ή η έλλειψή τους, η γειτνίαση με τη θάλασσα, η γεωγραφική θέση και οι κλιματολογικές συνθήκες καθορίζουν, σε μεγάλο βαθμό, όχι μόνο τη φύση και την ποσότητα της παραγωγής αλλά και τη γρήγορη ή αργή κοινωνική εξέλιξη. Η ωφελιμότητα και η προσφορά του περιβάλλοντος προς τον άνθρωπο εξαρτάται και από έναν άλλο βασικό παράγοντα, από τη στάση δηλαδή και την τοποθέτηση του ίδιου του ανθρώπου απέναντι σε αυτό. Όσο μεγαλύτερη απληστία χαρακτηρίζει τον άνθρωπο, όσο πιο αλόγιστη, και εξαντλητική γίνεται η εκμετάλλευσή του, τόσο και η καταστροφή του περιβάλλοντος γίνεται πιο έντονη και οι συνέπειες για τον άνθρωπο πιο επιβλαβείς. Από την άλλη μεριά η προστασία του περιβάλλοντος σχετίζεται άμεσα με τους σκοπούς που επιδιώκει κάθε πολιτεία και με την ένταση και την ποιότητα της δημοκρατίας που υπάρχει σε κάθε συγκεκριμένη περιοχή της γης.

Απαιτείται αρχικά ο επιστημονικός σχεδιασμός της οικονομίας με την επεξεργασία προστατευτικών για τη φύση προγραμμάτων. Υδάτινη οικονομία, ανακύκλωση, αναδάσωση είναι μερικά μέτρα που όλοι γνωρίζουν. Επειδή, όμως, τις περισσότερες φορές την ευθύνη για τα παραπάνω μέτρα επωμίζονται οι κεντρικές υπηρεσίες κάθε πολιτείας που από τη φύση τους βρίσκονται μακριά από τα προβλήματα του λαού και η ενεργητικότητά τους εξαντλείται σε βραδυκίνητες γραφειοκρατικές διαδικασίες, είναι ανάγκη να ενισχυθεί ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης. Αυτή γνωρίζει καλύτερα τις εστίες μόλυνσης και ρύπανσης, τους υπεύθυνους της κακοποίησης του περιβάλλοντος, τους εμπρηστές των δασών και τους αδίστακτους οικοπεδοφάγους και καταπατητές της δημόσιας γης. Η τοπική αυτοδιοίκηση, λοιπόν, τα εργατικά σωματεία και οι εξωραϊστικοί σύλλογοι καθώς και άλλοι φορείς μπορούν να παρέμβουν δυναμικά και να βοηθήσουν το κυβερνητικό έργο.

Όλοι γενικά είναι επιτακτική ανάγκη να κατανοήσουν ότι το πρόβλημα της προστασίας του περιβάλλοντος έχει άμεση σχέση με την ίδια την ύπαρξη του ανθρώπου, με την υγεία και την ποιότητα της ζωής, και ότι το νέφος, η μόλυνση και η ρύπανση δεν κάνουν ούτε κοινωνικές, ούτε οικονομικές και πολιτικές διακρίσεις, αλλά βάζουν στην ίδια μοίρα και βλάπτουν αδιακρίτως όλους τους πολίτες.

Κείμενο 2

Η αναγκαιότητα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

Συνοπτευμένο άρθρο του Δημήτρη Καλαϊτζίδη, προέδρου του Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού. Δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» στις 3 Δεκεμβρίου 2007.

Όλα τα σημαντικά γεγονότα που διαδραματίζονται αυτή τη στιγμή σε όλο τον πλανήτη έχουν μια αδιαμφισβήτητη περιβαλλοντική διάσταση. Από την αύξηση της τιμής του πετρελαίου, τη χρόνια διένεξη Ισραηλινών-Παλαιστινίων, τις φοβερές πυρκαγιές του τελευταίου καλοκαιριού, τη διαρκή ατμοσφαιρική ρύπανση της Αθήνας, τη ρύπανση των επιφανειακών και των υπόγειων νερών κ.ά., όλα αυτά τα φαινομενικά άσχετα μεταξύ τους γεγονότα σχετίζονται, άμεσα ή έμμεσα, με το περιβάλλον. Οι καμπάνες και οι σειρήνες της προειδοποίησης για την κατάρρευση του παγκόσμιου οικοσυστήματος ηχούν εδώ και πολλά χρόνια. Η ζημιά που έχει υποστεί το περιβάλλον σε πλανητική, εθνική και τοπική κλίμακα πλησιάζει τα όρια του μη αντιστρεπτού.

1. Αλλαγές στα κυρίαρχα πρότυπα

Είναι σαφές ότι, προκειμένου να διατηρήσουμε μέρος της υγείας του παγκόσμιου οικοσυστήματος, θα πρέπει να συναινέσουμε στη ριζική αλλαγή κυρίαρχων όψεων των πολιτικοοικονομικών συστημάτων εντός των οποίων ζούμε. Το κυρίαρχο πρότυπο παραγωγής και κατανάλωσης, το κυρίαρχο αναπτυξιακό πρότυπο, ο κυρίαρχος καταμερισμός πόρων, εργασίας και κεφαλαίου σε παγκόσμια κλίμακα θα πρέπει να τροποποιηθούν ριζικά, αν η ανθρωπότητα επιθυμεί ειλικρινά τη διάσωση του πλανητικού οικοσυστήματος και του ίδιου του ανθρώπινου είδους. Λιγότερη κατανάλωση, μηδενική σπατάλη, περισσότερη σκέψη πριν από την αγορά, περισσότερη σκέψη κατά τη χρήση, αποφασιστικότητα για τη διαχείριση, περισσότερη αλληλεγγύη, περισσότερη δέσμευση να συμβάλλουμε στη συνολική αλλαγή που θα ανακόψει την καταστροφική πορεία που επιφυλάσσει το ανθρώπινο είδος για το περιβάλλον, είναι κάποιες προτάσεις που μπορεί να βοηθήσουν.

2. Αλλαγές στην καθημερινή ζωή

Οι αλλαγές στην καθημερινή μας συμπεριφορά δεν είναι εύκολες ούτε επιθυμητές. Επιβάλλεται να γίνουν, για να διασωθεί το περιβάλλον και τα συστήματα υποστήριξης της ζωής, να εξασφαλιστεί το μέλλον για τις επόμενες γενιές που δικαιούνται μια γη βιώσιμη. Οι αλλαγές αυτές θα επηρεάσουν τον όγκο της παραγωγής και κατανάλωσης,

το σύστημα μεταφορών, το ύψος της ανεργίας κ.ά. Για να γίνουν οι αλλαγές αυτές μέρος της καθημερινής πρακτικής του ανθρώπου, μία είναι η πιο ασφαλής και δημοκρατική στρατηγική και ονομάζεται εκπαίδευση. Εκπαίδευση για το περιβάλλον, εκπαίδευση για τη βιωσιμότητα, εκπαίδευση για την αιεφορία. Πολύ σύντομα το κεντρικό κράτος, οι περιφέρειες, οι νομαρχίες, οι δήμοι, οι κοινότητες θα κληθούν να λάβουν αποφάσεις και να διαχειριστούν εξαιρετικά σοβαρά ζητήματα που έχουν σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος (διαχείριση απορριμμάτων, διαχείριση της διαρκούς κυκλοφοριακής συμφόρησης, διαχείριση της ανεπάρκειας ηλεκτρικής ενέργειας, διαχείριση των καυσώνων, διαχείριση της ανεπάρκειας πόσιμου νερού κ.τ.λ.). Αυτά τα σοβαρά προβλήματα μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνο με συναίνεση και έμπρακτη αποδοχή από τους πολίτες των προτεινόμενων επιστημονικών λύσεων. [...]

Κείμενο 3

Απόσπασμα από τη νουβέλα «Μαύρο Νερό» του Μιχάλη Μακρόπουλου, εκδ. Κίχλη, 2019, σσ. 19-20.

Μαύρο Νερό

[...] Ένας σκύλος τους πήρε για λίγο στο κατόπι. Απ' την πείνα τα κόκαλα πετιόνταν κάτω απ' το πετσί του, έλεγες πως με κάθε κίνηση θα 'σκιζαν το δέρμα – φαινόταν άρρωστος, με θολά μάτια και μαδημένη γούνα. Βάδιζε κι ανάσαινε από συνήθειο, ήδη νεκρός χωρίς ακόμα να το 'χει καταλάβει – ή ίσως το ήξερε, γιατί ποιος μπορεί να πει τι ξέρει ένας σκύλος και τι όχι – κι απλώς η δύναμη της συνήθειας ήταν πιο ισχυρή κι απ' αυτήν του θανάτου ακόμη· όμως μετά απόκαμνε και σωριάστηκε στις λάσπες.

Αφησαν πίσω το σκυλί, αλλά τώρα μπροστά τους ορθωνόταν ένα άλλο ζώο από ατσάλι που το 'χε φάει η σκουριά, και ο τόπος γύρω ήταν γυμνός και σημαδεμένος. Στάθηκαν εκεί που τελείωναν τα δέντρα, στο χείλος της μεγάλης ουλής που ανοιγόταν στο δασωμένο τοπίο. Στο μέσον της δέσποζε η σκουριασμένη αντλία της γεώτρησης. Παραδίπλα το ξωκλήσι της Αγια-Σωτήρας, χωρίς τις βαλανιδιές που άλλοτε το κύκλωναν και το προστάτευαν, στεκόταν παράταιρο στην ουλώδη γη πλάι στο χαλύβδινο είδωλο. Σαν ποιμνιο από πιστούς αυτής της θεότητας, όμοια σκουριασμένο, παλιά φορτηγά και βυτία ήταν αραδιασμένα παραπέρα, εκεί που ξανάρχιζε το δάσος και με τα σπασμένα τους τζάμια, τις γυμνές τους ζάντες, τα ξεκοιλιασμένα τους καθίσματα, ανέπεμπαν δεήσεις στην Αντλία. Για την εξόρυξη, είχαν σπάσει το πέτρωμα με εκατομμύρια τόνους νερού, μαζί μ' ένα μείγμα που η σύνθεσή του ήταν βιομηχανικό απόρρητο, και με άμμο για να μένουν τα ρήγματα ανοιχτά. Δηλητηριώδη συρίγγια ανοίχτηκαν έτσι στη γη κι εκατοντάδες στρέμματα απογυμνώθηκαν. Όταν όμως εγκαταλείφθηκαν οι γεωτρήσεις, το δάσος διεκδίκησε ξανά τον τόπο κι έμειναν μονάχα ουλές σαν αυτή στην Αγια-Σωτήρα, οι χαρακιές των νέων αλλά κιόλας ραγισμένων δρόμων, και σκουριασμένοι αγωγοί και δεξαμενές λυμάτων, που πολλές είχαν πέσει και πια φώλιαζαν ζώα μέσα, κι από τις τρύπες που είχαν ανοιχτεί στους αγωγούς φύτρωναν βάτα. Αρχαία λείψανα ήδη, μες στα πυκνά δέντρα, περίμεναν τον μελλοντικό αρχαιολόγο – στον αλλαγμένο τόπο οι

δεξαμενές και οι αγωγοί ήταν τα νέα ορόσημα και σημάδια για τους χωριανούς, αυτούς που σαν ζωντανά απολιθώματα κατοικούσαν ακόμα στα νεκρά χωριά. [...]

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Να καταγράψεις επιγραμματικά σε 50 περίπου λέξεις τις αλλαγές που προτείνει ο συγγραφέας του **Κειμένου 2** για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Μονάδες 20

B1. Να χαρακτηρίσεις ως «σωστή» ή «λανθασμένη» καθεμία από τις παρακάτω περιόδους με βάση το **Κείμενο 1** και να αιτιολογήσεις την απάντησή σου, καταγράφοντας στο απαντητικό φύλλο το κατάλληλο χωρίο του κειμένου:

1. Το είδος και η ποσότητα της αγροτικής παραγωγής σε κάθε εποχή εξαρτώνται από τα γνωρίσματα του φυσικού περιβάλλοντος.
2. Το αν και κατά πόσο ο άνθρωπος καταστρέφει το φυσικό περιβάλλον συναρτάται άμεσα από τις τεχνολογικές δυνατότητες που υπάρχουν σε κάθε εποχή.
3. Σε όλα τα πολιτικά καθεστώτα του σύγχρονου κόσμου παρατηρείται, δυστυχώς, ο ίδιος εξαντλητικός ρυθμός εκμετάλλευσης του περιβάλλοντος.
4. Τα σωτήρια για το περιβάλλον μέτρα όλοι τα γνωρίζουν, ωστόσο οι κυβερνήσεις δυσκολεύονται να τα εφαρμόσουν για γραφειοκρατικούς λόγους.
5. Από την επιβάρυνση του περιβάλλοντος θίγονται περισσότερο οι πιο φτωχοί και περιθωριοποιημένοι των σύγχρονων κοινωνιών.

Μονάδες 15

B2. α. Τι επιδιώκει ο συγγραφέας του Κειμένου 1 δημοσιεύοντας το κείμενό του στον Τύπο; Να καταγράψεις δύο (2) γλωσσικές επιλογές με τις οποίες επιχειρεί να πραγματοποιήσει τον σκοπό ή τους σκοπούς του.

β. Το Κείμενο 2 οργανώνεται με τίτλους: έναν υπέρτιτλο και δύο υπότιτλους. Να σχολιάσεις σύντομα σε 50 περίπου λέξεις τη μεταξύ τους νοηματική σύνδεση.

Μονάδες 10

B3. Να συγκρίνετε τα **Κείμενα 1** και **2** με βάση το **περιεχόμενό** τους, δικαιολογώντας την απάντησή σας με τις κατάλληλες αναφορές στα κείμενα (60-70 λέξεις).

Μονάδες 10

Γ1. Εστιάζοντας στην κατάσταση του σκύλου, του φυσικού περιβάλλοντος και των χωριανών, να ερμηνεύσεις το θέμα του Κειμένου 3 αξιοποιώντας τουλάχιστον τρεις κειμενικούς δείκτες. Ποια συναισθήματα σου δημιουργούνται διαβάζοντας το κείμενο και γιατί; (150- 200 λέξεις)

Μονάδες 15

Δ1. Το σχολείο σας οργανώνει ημερίδα για το φυσικό περιβάλλον, με αφορμή την εντεινόμενη οικολογική καταστροφή και την κλιματική αλλαγή. Στην ομιλία σας (350-400 λέξεις) ως εκπρόσωπος του δεκαπενταμελούς συμβουλίου

α. να εξηγήσετε γιατί είναι αναγκαία η καλλιέργεια της οικολογικής συνείδησης στους μαθητές και

β. να αναφερθείτε στις ενέργειες των νέων (ατομικά και συλλογικά) για την προστασία του περιβάλλοντος.

(Στην ομιλία σας μπορείτε να αξιοποιήσετε δημιουργικά ιδέες από τα κείμενα που σας δόθηκαν.)

Μονάδες 30

Καλή επιτυχία!!!